

Aan: de Leden van de Kamercommissie VWS

Cc: Dhr. H. de Jonge, Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
Mw. T. van Ark, Minister voor Medische Zorg en Sport
Dhr. P. Blokhuis, Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Betreft: Inconsistent en restrictief opvangbeleid is tijdens COVID-19 (extra) ongezond

Amsterdam, 1 december 2020

Geachte Leden van de Kamercommissie Volksgezondheid, Welzijn en Sport,

Eind maart besloot de regering vanwege de pandemie opvang te bieden aan alle daklozen, ongeacht hun situatie of asielstatus. Dat was volgens Dokters van de Wereld een verstandige keuze.

Helaas besloot het Kabinet al op 18 mei, terwijl de pandemie nog woedde en de 'tweede golf' op stoom begon te komen, om noodopvang niet langer te financieren. Met de Nederlandse Straatdoktersgroep stuurden wij het Kabinet en uw commissie op 11 juni een noodkreet¹: toen en nu leidt het ontbreken van noodopvang subiet tot straatslapers, en mensen die uit zorg raken, of juist ernstige zorgklachten gaan vertonen.

Al voor de pandemie was de toegang tot eerstelijns zorg voor een belangrijk deel van deze mensen, zonder de directe tussenkomst van NGO's als de onze, uitermate moeizaam. De COVID-crisis heeft dit probleem verergerd en zichtbaarder gemaakt: GGD'en lopen over, en dat geldt ook voor steeds meer huisartsen. Sinds de sluiting van de noodopvang op 18 mei hadden wij en anderen grote moeite onze cliënten te bereiken en hen voor te lichten over COVID of richting GGD te begeleiden om zich te laten testen.

De regering besloot op 5 november wijselijk dat er toch opnieuw dag- en nachtopvang voor alle dak- en thuislozen geboden moest worden. Van de eerste ervaringen met de richtlijn 'Niemand op Straat' is geleerd. Gemeentes kiezen minder voor grootschalige voorzieningen zoals sporthallen, die moeilijk corona-proof te maken zijn. De keuze om samen te werken met –anders nagenoeg lege- hotels biedt daklozen een nog verantwoordere manier om zichzelf en anderen te behoeden voor besmetting, dan de noodopvang die gemeentes en hun samenwerkingspartners in allerijl in maart wisten op te tuigen. De noodopvang werd zo kleinschaliger, hoogwaardiger en kosten-effectiever ingericht.

¹ <https://doktersvandewereld.org/ondanks-corona-toch-in-meerdere-steden-weer-daklozen-op-straat/>
Dokters van de Wereld

Het kabinetsbesluit om de richtlijn 'Niemand op Straat' pas twee weken na de start van deze 'halve lockdown' te effectueren, kwam na vele signalen van gemeentes, GGD-en, NGO's en hulpverleners. Voor daklozen, 'rechthebbend' of niet, blijkt de impact van deze 'halve lockdown' de facto identiek aan die van de 'intelligente lockdown'.

Amper twee weken later, op 19 november, besloot het kabinet als onderdeel van een zeer beperkte versoepeling van de 'halve lockdown' de noodopvang te sluiten. De beperkte versoepeling voor een aantal branches en voorzieningen vermindert echter de dringende behoefte aan noodopvang niet. Sociale netwerken zijn nog steeds zeer beperkt beschikbaar en ergens logeren is er vanwege de corona-regels ook niet bij. Bijna elke plek om even op te warmen is gesloten.

Het is essentieel dat het Kabinet uitvoering geeft aan het beleidsuitgangspunt 'Niemand op Straat' door besluiten te baseren op medische en humanitaire overwegingen.

Noch politiek draagvlak, noch de papieren –incidentele- kostenbesparing die het Kabinet zou kunnen realiseren door een verhoudingsgewijs zeer beperkte groep mensen de toegang tot opvang te ontzeggen, wegen op tegen de directe en indirecte financiële en maatschappelijke kosten die hierdoor veroorzaakt worden.

Ondertussen tuigen gemeentes, NGO's, zorgverleners en anderen in de frontlinie van deze pandemie noopvanglocaties op en weer af. Hoeveel bedden er morgen nodig zijn, wie er naar binnen mogen en hoe lang ze kunnen blijven, hangt af van de vrieskou en de meest recente COVID-persco. Dokters van de Wereld acht dit een te bewerkelijke, onvoorspelbare en daardoor onnodig dure werkwijze.

En er zijn meer kosten: de onzekerheid en het gezwef en gesleep waaraan deze reeds kwetsbare mensen onnodig worden blootgesteld, zijn een directe aanslag op hun fysieke en geestelijke gezondheid. Ook de epidemiologische risico's zijn aanzienlijk: het straatleven dwingt daklozen tot onnodige verplaatsingen en ontnemt ze minimale basisvoorzieningen. Zelfs het voldoen aan de simpelste RIVM-richtlijn –regelmatig je handen wassen- wordt zo haast onmogelijk.

Zowel onze vrijwillige artsen als andere ondersteuningsorganisaties melden al maanden een groot aantal cliënten niet te kunnen bereiken, nu deze geen toegang meer hebben tot enige vorm van opvang. Op deze wijze wordt het medici, hulpverleners en betrokken gemeenteamttenaren nagenoeg onmogelijk gemaakt om hen adequate zorg en hulp te bieden. Dat is echter wel nodig om verdere besmettingen en risicovolle situaties zoveel mogelijk te voorkomen.

[Dokters van de Wereld](#)

Nieuwe Herengracht 20, 1018 DP Amsterdam +31 20 465 2866 www.doktersvandewereld.org

ABNAMRO NL11ABNA0491717806 KvK 40539494 RSIN 807110917

Onderdeel van het internationale netwerk Médecins du Monde

We bevinden ons in een situatie zonder precedent. Ondanks het hoogwaardige overleg tussen het veld, gemeentes en VWS is overeenstemming met het Kabinet over een werkbare en consistente beleidsvoering in deze uitzonderlijk complexe periode helaas uitgebleven. Daarom wenden wij ons tot u.

Hoewel opvang ook zonder pandemie, mensenrechtelijk, verdragsrechtelijk en volgens de uitspraak van het ECSR² altijd en zonder voorwaarden beschikbaar dient te zijn, is ons verzoek aan u veel simpeler: zorg dat professionals hun werk naar behoren kunnen doen. Schep helderheid en stabiliteit door in ieder geval tot het eind van deze COVID-winter opvang voor alle daklozen te garanderen.

De Minister-President zei ons: alleen samen komen we deze COVID-crisis door. Noodopvang voor iedereen garanderen is daarvoor een minimale randvoorwaarde.

Met vriendelijke groet,

Jasper Kuipers
directeur Dokters van de Wereld

² The Right to Adequate Housing (ESCR art.11, comment 4) <https://www.refworld.org/pdfid/47a7079a1.pdf>

Dokters van de Wereld

Nieuwe Herengracht 20, 1018 DP Amsterdam +31 20 465 2866 www.doktersvandewereld.org

ABNAMRO NL11ABNA0491717806 KvK 40539494 RSIN 807110917

Onderdeel van het internationale netwerk Médecins du Monde

